

Оноу

Къабарты-Малкъарны бла Россейни халкъларыны бирлешгенлерин байрамлауу программасы тюрлендириледи

Элбрус эмда Бахсан районлада табиғат кыймылыла улуу хата салганлары бла байламы КъМР-ни Башчысы Ю.А.Кокос Къабарты-Малкъарны бла Россейни халкълары бириккенди 460 жыл толганына аталган байрамны про-

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

Болум

Ауур техника жюрию тебирегенди

Элбрус районда байрам күнү федерал жолу ыркы алып кеткен кески тюзетилгенди, деп билдиргенди КъМР-ни Башчысы Юрий Кокос баш кон «Интерфакс-Юг» агентствого.

«Эрттенкиде 4:00 сағатта Прохладный-Азау федерал жолу бек кыйын 300-метрик кески тюзетилген, аны юсю бла Башка булуттан жерге ауур техника жюрию башлаганды», - дегенди Юрий Кокос. Ол республиканы власть органдарыны, Росавтодору, МЧС-ни, РФ-ни Къоруула

министерствосуну специалистлери бирге кич салып мадарга этгенлери табиғат кыймылы кептирген хаталаны терк кетериге онг берликлерин чертип айтханды.

КъМР-ни Башчысы айтханнга көре, алты элге да газ барыча этилгенди, Бахсан тарында суу алып кетгенлери илеуе кече-кюч да бардырылды. «Ол ишлеге 500 адам кызышты, аламы табар ючюн, биз къолубуздан келгенни аямызга керекбиз», - дегенди Юрий Кокос.

Приём

«Мени сайлаганданы сокъурандырмау - ишими баш жоругъуду»

«Единая Россия» политика партианы межамында РФ-ни Федерал Жыйлыууну Къырал Думаыны депутаты Ирина Марьяш кезуило приёмун бардырганды. Анга жарысуларын айтты аслам адам келгенди. Алай бла Нальчикден Байсултанов орамда 7-чи эм 9-чу юйледе жашаган тишорыла аламы журтлары кеп къаты юйлене арбаларын тапландыруу программасына киргенликте, алада бир тюрлю иш бардырылмаганына тарыхындандыла.

Биз 2011 жылдан бери Нальчикни администрациясы бла селешуиле бардырабыз. Бу программага къатышыра документлени биринчилени санында берген эдик, алай бизде быны да ремонт этерге айтхандыла. Юйлерибиз ишленгенли 50 жыл болады, аламы тийрелернде асфальт канализация быргыладыла дери тишилди, чунгур-мунгурду. Улайыган адамла абынып жыгыладыла, аберилерины ачытадыла.

Арбачыкыла бла аналагы да бек кыйын туюшеди. Бу эм башка талай иш тамамланса, андан ары арбазыбызны кесибиз айтатандырылык эдик, - дегенди ала.

Ирина Евгеньевна администрацияга селешуиле, ол арбазлагы арта кеси да барып къарарынын белгилегенди. «Кюзе бюджетни толтуруу бошайдыла. Баям, ремонт этерге сизниклелден да осал арбаланы сайлаган болура. Алай ахча къалса, мен сизни жумушгужуну тамамлауу онгарына къарарымка», - дегенди ол.

Ызы бла кирген урунуну ветераны уа анга, аны коллегаларына да иш хаклары тейлемей турганын айтханды. «Каббалтруборгуну» жангыз анга борчу 70 минди, алай аны бусағатдагы башчылары тейлерге унамайдыла. Депутат бу жарыуу бла уруну инспекцияга барырга кереклисин айтханды, преприятины юсюнден да шартла жыртысын чертгенди. Бир проблема бла байламы талай тарыхуу келсе, аны тинтирге энци ишчи къауум къуралады,

улуу эс да бёлюнеди, дегенди.

Аладан сора киргенле пенсияны ёлчмени тюрлендируу, шындолюю диагностика аппаратла багы болганына тарыхындандыла. Жарыуу жарамган юйлене кечюрюу бла байламы иш къалай бардырылырга кереклисин юсюнден консультация излеп да келгенди. Ирина Евгеньевна аламы барысына да себеплик этерге айтханды, анылатыула этгенди.

Журналистле бла селешуе, депутат адамламы асламысы ЖКХ, пенсияны тергеу, жерлени юлешуу, билим беруу, тюрлю-тюрлю программаланы толтуруу эм башка жарыула бла келгенлерин айтханды. Кеп проблемала законлада кемчиликте, халатла болганына ючюн чыгыдыла. Былай тобешуулене сора уа аламы табарга эм закондательствода чюйреликени кетериде, тюзетиуле этерге онг чыгады. Аны ючюн мен бери келгенлеге ырызлыгымы билдирге сюеме. Мени сайлаган адамламы сокъурандырмау ишими баш жоругъуду, дегенди ол.

Ахырында Ирина Марьяш, республиканы жамауатын келе турган байрамла бла алгышлай, жетишиллик, тынчылык, монлук тежегенди.

КУЛЬНАЛАНЫ
Зульфия.
Сурат авторнуду.

БИРИНЧИ КЪОНГУРОУ Къайсыбызны да умлу жашауға жолу школдан башланады

Төреде болуучусу, Билими конюнде КъМР-ни Парламентини депутатлары республиканы школларда бардырылган къууанчылы жыйлыулаға къатышхандыла.

Парламентни спикери Татьяна Егорова уа ол күн Майский шахарны 13-чу номерли прогимназиясында къонакыда болганды. Ол, сабийлени алгышлай, былай дегенди: «Адам жашауунда къаллай бийликте жете да, аламы жол 1 сентябрьде ачылады. Бизге хар бирбизге да бу күн кыйын, алай сейр ишледен толму жашау башланады. Школ жыллада юйренибиз билим алгырга, башкада бла байламыкыла къууандыра, чыгармачылыкка.

Сиз къуру этеркедеги дуняны энчиликлерине юйренип къалмай, кесигизни фахмугузу да ачыкларга онг табарыксыз. Мектепте башланады керти шуклук да. Мында алган билим, сынау арда жашаубузда болушханай келеди. Ала адамны акылылы, ырақматлы, къаруулу этеди, жангычылыкка, илмула жол ачыды.

Татьяна Егорова Билими коню хар адамга да уллу байрам болганын да белгилегенди. «Алай ол биринчи класска келген сабийчиклеге бютюдона магъаналды. Бу күн сизге окуучу сейр дунисына аруу жол ачылады да, ол тынч да, сейр да болурун тилейме. Хорламларыгыз бла устазларыгызыны, ата-аналарыгызыны терк-терк къууандыра турлуугузу тилейме», - деп къошханды ол.

Спикер усталазын, ата-аналаны да энци алгышлаганды. Ол школну къабакларындан биринчи кере этген сабийле ючюн ала да къайгырганларын анылаганын чертенди. «Таматала алгыс эс бурсала, болуцалса, ала жетишилми боллукдула. Усталазга уа тирилик, тюзюмлюк, профессионал сынаулык тежейме», - дегенди ол сезюню ахырында.

Май районну башчысыны къуллугун толтурган Сергей Егущоко уа биринчи класска келген сабийчиклеге магъаналды. «Ата-аналарыгызыны, устазларыгызыны хорламларыгыз бла дайым да къууандырганлай тургуз», - дегенди.

Жангы окуу жыл башланганы бла прогимназияны окуучуларын КъМР-ни Билим беруу, илму эм жаш тейюно ишлери жаны бла министерствосуну устазланы аттестациясы жаны бла секторуну башчысы Рита

Алокова, Май районну билим беруу управленийыны таматасы Галина Маерле, прогимназияны директору Нина Прокофьева, жамауат организациаланы келечилери да алгышлагандыла. Ала къуруда «5» белгилеге окурларын тежегенди. Школчула уа къонакылаға назмула, жырла, тепсеуле кергозтотп, келерин алгандыла.

Къууанчылы жыйлыуудан сора уа Татьяна Егорова класслада, спорт залда, ашханада болуп, аламы халлары бла шагъыреленгенди. Къонакыла району тарых краеведение музейине да баргандыла.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Насийхат сөзле, мамырлык дерс

Черек районну Герлеге элини школунда быыл 77 сабий окурдукду. Биринчи класска 10 жашчык бла къызыкчы, садикте да 30 балачык жюриюкдюле.

Сабийле жангыртылган, аруурумекте этиген мектепке сюйюп келгенди. Бу жол школга ырысы жаны бла элли жашла, кеслери да бу школну тауцхана Гуртуланы Алибек, Гузеланы Ибрагим, Гуртуланы Элдар танг себеплик этгенди.

Линейкага усталазын, къонакыла, окуучунда да жыйлыгыларындан сора, бу мектепде тохтадырылган төреге көре, тамата класслагыла кичилени къарсала бла чакъырыучудула. Байрамга ала да къошулгандырындан сора уа аламы барысын да Билими коню, Къурман бла да школну директору Бёзюланы Хусей алгышлаганды. Ол усталазын ата-анала бла, сабийле бла да бир тил табарларына, бир акылылы болуларына ийнанганын билдире, алай болса, жаш тейю окургузун, тюз жолу бла барлыгыны да айтханды.

Бизде жетишилме тежегенди. Ол сөзлеге энци администрациясыны башчысы Биттирланы Халим да къошулганды. Биринчи къонгуроуну къабылуу сабийни эсинде келге дери сабийланган чакъ болганын черте, ол алгыс насип, къууанч келтирени тилегенди. Ата-аналаны атындан да Кучмезланы Арсен селешгенди.

Төреге алай уллу эл болмаганы белгиледи. Бу жол мында школда обиринчи класс жокду. Сабийле тогузундундан чыгынуу тюз керегенди. Аны себепли биринчи къонгуроуну къагарга аркилик онучу классны окуучуу Моллаланы Со-

сланбекке берилгенди. Биринчи класска келген къызчыкыла жаланда ючюлене-Биттирланы Аселле, Бёзюланы Хаджика, Кучмезланы Фатима-болгандыры себепли аламы бирден айырмагандыла. Сосланбек бла бирге ала да къонгуроуну къагарга кытышхандыла.

Ызы бла биринчи классны окууторук устаз Кучмезланы Люда Абдулаева сабийле бла танышты, аламы биринчи дөслерине-мамырлыкны дерсине-кыйргенди. Болсада арбада той-оюн келге дери тохтамай, окуучуланы, бирислени да келлерин кетюрунлей турганды.

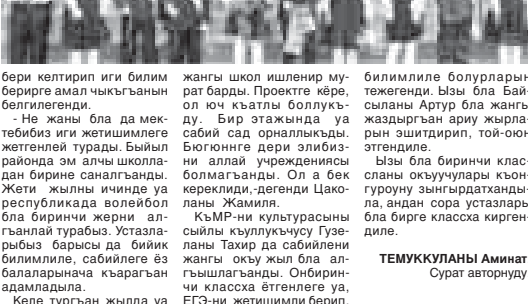
МОКЪАЛАНЫ Зукура.

Тамблагы таукел къарай

Башка школладача, Ташлы-Таланы мектебинде да биринчи сентябрьни къууанч халда белгилегенди. Тобешуучу бардыргандыла къонакыламы алгышлагандан сора абдан классланы окуучулары гитчечиклени къоламындан тутуп келтиргенди. Быыл биринчи классда онеки сабий барды. Ала, окой келгенлерин билдирип, назмула айтханды.

Окуу жыл башланганы бла алгышлай, директор Цаколаны Жамиле быыл бу конюге кеп магъаналы байрамла тюзегени эсертгенди. Аладан бири уа школларына 60 жыл толганды. Аны себепли сентябрьни ахырында анга жоралап уллу байрам этер умут барды.

Жыл сайын къошуучуланы саны кебейип барганын да къууанч айтханды директор. Быыл а сабийлени саны 120-дан аслам болганды. Школга жангы «Газель» машина берилгени себепли Огъары Леокенден окуучуланы да

Бери келтирип иги билим берирге амал чакъгынын белгилегенди.

- Не жаны бла да мектебиз иги жетишилме жетгенлей турады. Быыл районда эм алчы школдан бирине саналганды. Жети жылны ичинде уа республикада волейбол бла биринчи жерни алганлай турабыз. Усталазын барысы да бийик билимле, сабийлеге өз балаларынача къарган адамдалдыла.

Келе турган жылда уа жангы школ ишленер мурат барды. Проектте көре, ол оч къаты боллукду. Бир этажында уа сабий сад орналлыкды. Бюджетте дери элибизни алай учурденяны болмаганды. Ол а бек кереклиди, дегенди Цаколаны Жамиле.

КъМР-ни культурасыны сыйлы къуллукчусу Гузеланы Тахир да сабийлени жангы окуу жыл бла алгышлаганды. Обиринчи класска ётгенлеге уа, ЕГР-ни жетишилми берип,

ТЕМУКУЛАНЫ Аминат.
Сурат авторнуду.

Жазылуу

ОКУУЧУЛАРЫБЫЗНЫ САНЫНА КЪОШУЛА БАРАДЫ Хурметли шуёхла!

Ай айдан окуучуларыбызны саны аз-маз ёсе барады. Бу шарт бизни, айхай, къууандырады. Ол "Заманда" сейрилик материалла басмалана турганыны шағатлыгыды.

Мындан ары да иш ол халда барыр ючюн, биз энтта эсигизге сарырга излейбиз. Сиз, 2017 жылы экинчи жарымына ана тилбизде чыккъан газетибизге 26 сентябрьге дери жазылсагыз, аны биринчи октябрьден алып башларыксыз.

Юч айга жазылууну багъасы - 407 сом 55 капек.

Өлжөү тошторгон хаталаны кетериу

Халеклик салынган жерлени тинтүү, кысыха шарт кенгешле, отчётла, кесгин буйрукъла, аланы терк толтуруу

Озганыыкында байрым кюннө кечесинде, сагъат юнге ишле, Элбрус районда Адыл-Суу ауушдан ыркы келип, жаңгы ишленген Прохладный-Азау феде-

жашы Муса да. Къутхарычула аны машинасын суу келтирген ташла тибюнде эспеленгени билдиргенди. Палак болгъан жерге олсагъат «Элбрус» кут-

иу кылай барганын, палак келген жердеде къаллай ишле тамамлангылганын эмда не мадарла этиле турганын да сорганды. МЧС-чиле айтканга кере, беш автомобильде да адамла табылмагандыла. Аладан биринден Гежаланы Мугазим, Тебердиланы Магомед да къутхарылгандыла. Биринчиси Жапупланы Мусаны биргесине эди. Ол Джан - Туугъан аяллагери къалауру алтымыш алтышкык Езденланы Магомед, Теммоланы Заур да изленди.

Кече эки сагъат жыйырма минутта Жапупланы Муса манга билдирген эди бу палакы келе турганын деп билдиргенди районну башчысы Залиханланы Кынашубий. Ол ыркы жолу ашай турганын, кепюрге да къоркуу болганын айтханды. Андан сора сизге селештиме. Алай бла битеу службаланы келечилери бери жетгенди. Элбрус элини башчысын излеу олсагъат башланган эди.

Автомобиль жолу суу жууганы себепли Нейтринодан ари барыр онг жокъду. Огъары Басанда 370 адам, Нейтрино, Байдавка, Терс-Кюл, Тегенекли, Элбрус посёлкалада 5800 адам бардыла. Арт билдирюлеге кере, бусагъатда алада таза суу жетер чакълы барды. Къомакъ юйледе, турист базалада, туристе жашагъан лагерлерде эки кюннегечерча аш-азыкъ бла жалчынландыла. Болсада жол терк ишленмесе, алага аш-суу элтирге тошеркиди.

«Кавказ» Федерал жолу управлениисынын башчысы орунбасары Магомед Берсанов Прохладный-Азау жолу кен жерлери бузулганын, бусагъатда техника, адамла да къыстау иштей турганын билдиргенди. «Жаркуут» ол тийреге техника терен киралмайды, алай суу бир кесек аайды, дагында бульдозерле, жюк ташыгъан машинала да жетеркиди. Алайда жаламда бир кепюр калгандыла, болсада ол да окулур деген къоркуубарды. Анга да къарамай, адамла ишейди. Эки экскаватор суу элге бармазча мадарла этдиле», - дегениди. Ол бир жерде суу жагъаны жууу, кыай салынып калганын айтты, аны чакдырып иштейре кереклисин эсертгенди.

Юрий Коков чакдырыу ишлени юслеринден алимле, тийишли специалистеле

да бирге оную этселе иги болукъду деп, алай оюмлаганды. 58-чи аскерни къатышдырыуу да тоза санганды. «Аны болжолгъа салмагъыз. Бек алгъа бизге ол башында калгъан халкъгъа жолу ачаргъа керекди. Бек биринчи борч - тас болгъан адамланы излеу, экинчи уа - жолу ишлеу. Ала тамамланса, башкалары къыйын болукъ тоюлдо», - дегениди.

Газ ючюн жууалы регион

Газ ючюн жууалы регион

газны начальниги орунбасары Владимир Онищенко элге, турист базалага да кек олукъ къыса заманын икнде жетерча этеркиди не шандырганды. Юрий Коков а кон батаргъа адамлага газ келтирге керекди деп, аллай борч салганды. «Таулада инжириде суукъу. Анда уа сабиле, къалпа да бардыла, социал объектле да болушукъ сакълап турадыла», - дегениди.

Андан сора ол анда неча кеп къалты батар, энци иели журт болганын да сорганды. Анга билдиргенге кере, 1120 фатар эмда төрт жюздөн артыкъ эки юй барды. «Кече беличден бери да биз мындабыз, къыралны Президентни Владимир Путинге, Правительство башчысы Дмитрий Медведевге, МЧС-ни таматасы Пучкова да болуму юсюнден билдирю этебиз, аны себепли бир биргиз да мени телефон номерим билесиз, мынчмай хар затны юсюнден да билдиргенлей турагъуз.

Эки вертолет барды, бусагъатда Плитгоркеден дагында бири келе турады,

Солдан оннга: Залиханланы Кынашубий, Владимир Болотоков, Шауаланы Илис.

адамланы, ким ыразы эсе да башындан бери тошоргоз. Комиссияны таматасы, КЪМР-ни Правительство суу Владимир Болотоков 14 августдан бери да мындады. Хар не гичте затха да сакъ болгъуз, бир адам тарыкъ, эшитмегенек демегиз. Электрикле кесе сагъат ючден бери ишленген билеме. Сау болсунла», - дегениди республиканы Башчысы. Ол МВД-ны, ФСБ-ны ке-

сейди. Аланы табар ючюн къолдан келгени апырк тоюлдо», - дегениди.

Юрий Коков Огъары Басандан Теммоланы Заурну ююрюне къайгы сөз бергенди. «Ол улуу бушууду, алай башка сабилергиз, аланы келир заманыгъыз кючю жашаргъа, кенюзлюк этмеге керексиз. Аны ююрюне уа болушукъ эттилдик», - дегениди ол, елгени атасы бла селеше. Ол кюн окуна Юрий Коков республикалы клиника больницада Басан Нейтрино операцияны баш инженер Гежаланы Мугазимни кере барганды.

Жол бузулу кесери аларына къалгъан элден адамланы вертолётла бла эшигедге тошоргенди. Алайда уа аланы арктика, психолога, маршрут таксиле, автобула да сакълап тура эдиле. Бу ишле тынгылы барырларына энци комиссияны председатели Владимир Болотоков, республиканы табиगत байлыкъла эм экология министри Шауаланы Илис, курофта эмда туризм министри Мурат Шогенцук да къарагандыла эмда сабилени машиналагъа олтуртургъа, хапчукланы салырга да болушандыла, башка кереклерине да эс бургандыла.

«Юй бийем, эки къыгъанакъ сабиле бла да биринчи кере келген эдик. Мында юйвиш къыгъанакъ, бюгон а кетер кюнубошду. Энци уа не этерикбиз деп тура эдик да, МЧС-чиле бек улуу себеплик этдиле бизге. Вертолёт да бизни биринчи борт бла келтиргенди. Анда, башында, кеп адам сакълап турады кетерге. Жюуада тохтамайды алай керек къыгъанакъ эткен адамны кермегенме, - дегениди Миштин Владимир.

Москвадан келген Татьяна Николаева уа республиканы оюучулары хар затны да заманчада, тап къурагъанлары ючюн жорек ырызыйлыгын билдиргенди. Экинчи, ючюнчө сентябрьде да тас болгъан адамланы излеу тохтамаганды. Юрий Коков а, хар эртенликден Элбруска барып, анда халны кеси кереди.

ХОПАЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алганды.

рал жолу иги кесегин, газ ызын, адамла жау жорюген юн кепюрно алып кетгенди. Алай бла Терс-Кюл, Тегенекли, Байдавка, Огъары Басан, Нейтрино, Элбрус газасы, токусу, жоуза да къалгандыла. Алада уа 7700 адам, ол санда туристле, тыш къыраллы къонакыла да бар эдиле. Аладан сора да, жыйырма жети турист базасы республиканы бири жерлеринден айырлыгандыла.

Къутрут келген Басан суу беш жентил машинаны элгенди. Алада болгъан беш адаман экиси кутхарылгандыла, ючюнчө кьадарлары белгисизди. Тас болганын аралярында Элбрус эли администрациясыны башчысы Жапупланы Русланы

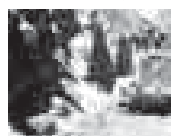
харычуу къауым жетгенди. Ала, бек башындан башлап, Чегем районга дери жолу жанында сюелил, суугъа кеткенли изледиле.

Ол кече окуна республиканы Башчысы Юрий Коков районга жетгенди. МЧС-ни, Росавтодор регион управлениисыны специалистелери аламанда сюелил, суугъа кеткенли изледиле. Ол кече окуна республиканы Башчысы Юрий Коков районга жетгенди. МЧС-ни, Росавтодор регион управлениисыны специалистелери аламанда сюелил, суугъа кеткенли изледиле. Ол кече окуна республиканы Башчысы Юрий Коков районга жетгенди. МЧС-ни, Росавтодор регион управлениисыны специалистелери аламанда сюелил, суугъа кеткенли изледиле.

БЮЮННЮ ХАЛ

«Къыйын чакъда республика жангызлай къалмаганды»

Басан аууунда болум бла байламлы Правительство комиссия РФ-ни МЧС-ини КЪМР-де Баш управлениисы, Элбрус районну администрациясы бла бирге буйгъан участкада ишле къалай бардырылганына контроль этгенлей турады.

Нейтриногъа жолу ишленген кезу.

Тюнебе биз Огъары Басан эли тийресине жетгенде, КЪМР-ни Правительство суу Председатели Мусуланы Али, аны орунбасары Владимир Болотоков эки Элбрус районну администрациясыны таматасы Залиханланы Кынашубий Басан къолда ханы кепюр, къайты келе эдиле. Биз алайда премьер-министрден бардырылган ишлени юслеринден айттырын тилегенди. Ол къыйын болууму мезиюнде республика кеси жаңгызлай къалмаганын, биринчи кюнден бери Россияни бир неча ведомствосу, ол санда Къорууу министрствосу, Транспорт министрствосу, Росавтодор, Газпром, кеселени оюнуларында болгъан объектеде ишленгенин, къошуу республиканы къутхарычулары да болуш-

ханларын билдиргенди. Мусуку улу айтканга кере, туристлени эки жанына ташуу да къыстау барды. Путивкалары болгъанла солувары бузаргъа сюйлемгелери билдиргенди. Биз аланы вертолёт бла хакъсыз ташыйбыз. Къоркуул, бармабыз деп калмагъанлары къуандырганын окуна этеди, - дегениди ол.

Арт эки юнде бардырылган ишлени юслеринден алай Алий Тахиров эни айтханды. Баш ючюн эртенгенине Нейтрино тийресине жолу не къ улук оюлгъан кесегин таш-топуракъдан толтуруу, машинала этерча этгенди.

Энтта алай 2 участка барды. Аладан бирин да таш халгъа келтириу башланганды. Алай болса, жолчула

айтканга кере, сагъат марда бла бери маншаланы жер бери он болукъду, - деп билдиргенди Алий Тахировчи.

Таз ызын юсюнден айтханды, ол топусунай тохтадырылганды. Кенюк ол да юйлеге бла социал учрежденнилагъа жетгенди. Тюнебеге Минги тауну тийресинден вертолётла бла чыбаргандыла. Терс-Кюлни кесине 4,5 тонна туманитар болушукъ тапдырылганды.

РФ-ни МЧС-ини КЪМР-де Баш управлениисыны таматасыны орунбасары Апполяны Хасан бири айтканга кере, тау элге 11 тонна чакълы продукция эткорюлгенди.

ТАПАСХАНАНЫ Аминат.
Сурат авторунду.

Жаунарулыкъ

Элбрус районда табиगत къыйынлыкъдан ачыгъанлагъа Огъары Малкъарда жашагъанла болушукъга 200 мингден аслам аха жыйгандыла.

Болгъан ишлени юслеринден эшителлей эчилирибиз бек жарыкъ эдиле. Ол кюн окуна къауым адамыыз мадар этерге Тирныаузгъа баргандыла. Экинчи кон а хакъ жыйышдырылганды, - дегениди элини

Элбрусчулагъа болушукъга биринчи болуп келгенди

Сейлы акъсакъланы Цийкъанлы Мухаддин хажы.

Эки вертолет кетарачи миллет да болушукъга ойгенди. Буйх кон Тирныаузгъа КЪМР-ден жамауат биригулени келечилери бла Кавказ миллетлени Россейли конгрессины Пред-

седатели Султан Тогоиниде да келгенди. Ол бюгонлюкде Нейтрино элде суу болмагъаны адамланы апырк къалач, шимлик, кой эт, плов, къетле, татлы суула эм башка затла бла да сыйланган эдиле. Ызын бла жаш тилею эм сабилени аралярында спорт эришуле бардырылгандыла: таш атуу, футбол, чабышып эришу эм башкала.

Бул кюнде Тебөн Чегем элини жамауаты бек сыйлы эмда улуу байрамладан бирин - Къурман байрамны - белгилегенди. Ол эли стадионунда сабилеге эртенден индиге дери суу кон хакъсыз батут, татлы мамукъ эм абаданлагъа да улуу ариу, эркин жасалгъан столла къуралгъан эдиле. Ол кон чууакъ эди. Ата-ана, сабилерни къыллауалада учуруп, конфет-къалач, шимлик, кой эт, плов, къетле, татлы суула эм башка затла бла да сыйланган эдиле. Ызын бла жаш тилею эм сабилени аралярында спорт эришуле бардырылгандыла: таш атуу, футбол, чабышып эришу эм башкала.

Бул кюнде Тебөн Чегем элини жамауаты бек сыйлы эмда улуу байрамладан бирин - Къурман байрамны - белгилегенди. Ол эли стадионунда сабилеге эртенден индиге дери суу кон хакъсыз батут, татлы мамукъ эм абаданлагъа да улуу ариу, эркин жасалгъан столла къуралгъан эдиле. Ол кон чууакъ эди. Ата-ана, сабилерни къыллауалада учуруп, конфет-къалач, шимлик, кой эт, плов, къетле, татлы суула эм башка затла бла да сыйланган эдиле. Ызын бла жаш тилею эм сабилени аралярында спорт эришуле бардырылгандыла: таш атуу, футбол, чабышып эришу эм башкала.

ТЕМУККУЛАНЫ Аминат.
СУРАТЛАДА: (башында) солдан оннга Мисирланы Къадыр, Цийкъанланы Мухаддин хажы, Курдананы Усейир; (тобюнде) Къарнардан болушукъ бла келгенлени къаууму.

Къурман Гъайыт намаз къылгандыла, сабийлени сыйлагандыла

1 сентябрьде КЪМР-ни ара межитти муслим-мамадан толу болганды. Бери ислам динде бек улуу байрамладан бири - Къурманны - белгилеге шахарчыла, аны къонаклары да келген эдиле. Аланы арасында КЪМР-ни Правительство суу Председатели орунбасары Мурат Карданов эм Граждан обществону институтлары бла байламлыкъа къурау эм миллетлени ишлери жаны бла управлениисы башчысы Анзор Курошинов бла аны орунбасары Тергюкъланы Жамбулат да бар эдиле.

Биринчиден, республиканы муслим Хазратали Дзасежев дин къарындашларын бла эгелерин алгъышлаганды. Ол Россияни Президентни Владимир Путинни муслиманланы бу сыйлы байрам бла алгъышлауунда да окугъанды.

Мурат Карданов да Къабарты-Малкъарны Башчысы Юрий Коковну республиканы муслиманлары бу къууач бла алгъышлар-

ызы бла муслим Хазратали Дзасежев гъайыт намазын къылдырганды. Аны алпында уа Къурманны магъанасын, шериятда аны юсюнден айтылганына ууаз бергенди. Байрам жумушланы ахырында муслиманла бир-бирлерин алгъышлагандыла, къурманлары къабыл кепюрлерин тежегенди. Кюнню экинчи жарымында уа межитти тибю-

Ууу бла шагъарей этгенди.

Анда былай айтлады: «Къурман байрам исламны мурдоун къурагъан шартланы баш белгисиди - жаңдыруулуку, ырамагъалыкъы, къытгында адамла ючюн къайгырылукуну. Ол ата-бабаларыбын тевелерине, адетлерине, ниетлерине кертчи болургъа чакъырады. Республиканы муслиманлары жаш тилею эм ниетлеге келтириуге, миллетле эм динле аралы келишулюкню тохташдыруугъа улуу къошумчулыкъ этдиле, жамауатда мамырлыкъны эм келишулюкню сакъларгъа болушадыла. Мында аръ да муслиман жамауат калкъларыбыз адет-терелерин айнатыу, башка динлени келечилерин аралярында келишулюкню, бир бирге хурмет этгюне ючкулуге къолдан келгени этериге ийнанам», -

шируулагъа бөлюннген кесегинде къыгъанлары арасында конкурс бардырылып, Къурманны исламны мурдоун баш халладан иги билгенле ачыкълангандыла. Анга къатышханын муслимни болушукъчуу Анжелика Амушкова алгъышлаганды. Хорлагъанла исламны юсюнден китап-ла эм иллалуа бла сауэгъалангандыла. Сабиелеге барысына да татты ашарыклары бла арткамла да юлешингенди.

Къурман байрам республиканы битеу межитлеринде да къууанчы халда белгиленгенди. Тереве болуучусула, алада хант столла къуралгандыла, гичте муслиман ояла уа торлю-торлю маанга, конкурсла бардырылгандыла.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Монг столла, эришуле, алгъышлаула

Бул кюнде Тебөн Чегем элини жамауаты бек сыйлы эмда улуу байрамладан бирин - Къурман байрамны - белгилегенди. Ол эли стадионунда сабилеге эртенден индиге дери суу кон хакъсыз батут, татлы мамукъ эм абаданлагъа да улуу ариу, эркин жасалгъан столла къуралгъан эдиле. Ол кон чууакъ эди. Ата-ана, сабилерни къыллауалада учуруп, конфет-къалач, шимлик, кой эт, плов, къетле, татлы суула эм башка затла бла да сыйланган эдиле. Ызын бла жаш тилею эм сабилени аралярында спорт эришуле бардырылгандыла: таш атуу, футбол, чабышып эришу эм башкала.

Бул кюнде Тебөн Чегем элини жамауаты бек сыйлы эмда улуу байрамладан бирин - Къурман байрамны - белгилегенди. Ол эли стадионунда сабилеге эртенден индиге дери суу кон хакъсыз батут, татлы мамукъ эм абаданлагъа да улуу ариу, эркин жасалгъан столла къуралгъан эдиле. Ол кон чууакъ эди. Ата-ана, сабилерни къыллауалада учуруп, конфет-къалач, шимлик, кой эт, плов, къетле, татлы суула эм башка затла бла да сыйланган эдиле. Ызын бла жаш тилею эм сабилени аралярында спорт эришуле бардырылгандыла: таш атуу, футбол, чабышып эришу эм башкала.

Бул кюнде Тебөн Чегем элини жамауаты бек сыйлы эмда улуу байрамладан бирин - Къурман байрамны - белгилегенди. Ол эли стадионунда сабилеге эртенден индиге дери суу кон хакъсыз батут, татлы мамукъ эм абаданлагъа да улуу ариу, эркин жасалгъан столла къуралгъан эдиле. Ол кон чууакъ эди. Ата-ана, сабилерни къыллауалада учуруп, конфет-къалач, шимлик, кой эт, плов, къетле, татлы суула эм башка затла бла да сыйланган эдиле. Ызын бла жаш тилею эм сабилени аралярында спорт эришуле бардырылгандыла: таш атуу, футбол, чабышып эришу эм башкала.

БАЙТУГЪАНАНЫ Исмайл.
Сурат авторунду.

Журналистни сагышлары

Бидиргенбизча, көп болмай бизни республикага, Чегем азууна «Кыайсынга жок атлам» эсертме комплекс башагыреиленирге «Кыарачай» газети коллективни бир кызуу келгенди. Кьонаккланы араларында изданыны баш редактору Езданлы Альберт, аны орунбасары Хубийланы Абу-Хасан, жууалгы секретарь Жазаланы Лидия, бөлүмлени редакторлары Мамчуланы Дина, Аппаланы Билял, Лепшокланы Хусейин, дизайнер Халчаланы Зарема да бар эдиле.

Аталаны Жамал бля Хубийланы Абу-Хасан.

Бирлигибизни эмга кьарындашлыгыбызны көргюзткен зауукьлу кюн

Аталаны Жамал бля Хубийланы Абу-Хасан.

Ала бу эсертме бля байламлы ишле кьалай барганыларын Интернетден билит турганыларын, алай кеслери кьазлери бля меркор союгенлери бир бирге ал бермей айтхандыла. Кьонаккланы ары ашыра бизни республикадан да бир кьауум адам болуп бардык. «Заман» газети баш редактору Аталаны Жамал, Жьазьчуланы союкону правленини председатели Бепкайыны Муталип, алим жашьбьз Жьуртубайланы Махты уа алгага Чегем азууна бурьлган жьлда тобедиле.

арьган да болур эдиле, алай эсертме хунага жуукьлашханыларында уа, ала тире болду. Мында уа алгага ани башчысы Гемуланы Акуб бля бу ауудан чькьган жаш, бөлүм актер Балыналаны Зарьф айранда толг голпан бля тобедиле.

Эзданлы Альберт Тетуаны Хадиси саугьалады.

зылыгымы бидирдим. Тетуаны Хадис эсертмени юсюнден халар айтды. Ол битеу халкь кьатышхан проект болганын айырп айтды. Ызы бля Езданлы Альберт, Хубийланы Абу-Хасан, Мамчуланы Дина, Аппаланы Билял, Лепшокланы Хусейин кьонаккбай-ла гьа жьрек ырызакьлары билдирдиле.

Алайдан барьсы да, закий Кыайсынны намулары окуй, бир ташдан бирине ьте, ьрге кьютюрдьолде. Кьарачайга аталган намууну кьа-тынча иги кьеск мычыдыла. Ала гьа кьарап биз бир болганыбызга энта да бир кьере багьт болдук.

Поэт турган юйге жетгенлерибиз уа, шошайрак болуп атлаьандыла аны босагьсындан. Бир эшиктен кирип биринден чьга, эрте былай журтла кьалагьанларына, аланы скавланганына да сейриндиле.

Энише тоьшенлерибизден сора уа, Езданлы Альберт жьрек сезимлерин жашьралмады. «Дуинны чьдула, берген ачагьыз борчуну угьай, аланы тьлеуге жоюлур деген кьоркьуну чьгьады. Телефон бля ушагыьызын диктофонга жаздыргьыз да болукьду».

Сьмал, ала юйюкьте келип, эшигибизни кьуч бля ачаргьа корьше эселе, мычмай полицияны чакьыргьыз. Документлерибизни копияларын, жуукьларыгьыны дань-нелерин, бьсагьатда кьуйада ишленгенибизни юсюнден кьагьытламыз берирге ашыкьмагьыз.

Коллекторлагьа соруу-унамагьыз. Ол банк бля айтхан ьчичеми кьен неда терс санагьа айтхан кьоркьутурга корьшеле, право назьмань скакьлуьч органлагьа барьгьыз. Аманла айтти неда кьоркьутабыз деген СМС-лени телефондан кьырмагьыз, иш сьода неда полицияга жьтсе, ала керек болукьду».

Ала сьлешкенди. Коллекторлагьа сатаргьа эркин этеди. Алай болгьан эсе, банкдан да, коллектордан да борч алгьа кьегенини юсюнден документлени (выписка) алгьезиз. Шагьатлык алгьынчыга дери бир капек да тьлемегиз, ачагьыз боьшун кьереге болукьду. Коллекторла болмагьанча уллу процентле салыу

АНГЫЛАТЫ Коллекторла сьлешселе, жунчумагьыз, кесигизни адатмагьыз

Борчлары болгьанча коллекторла сьлешип башагьанлары бьогюн кимге да сейр тоюлду. Алай болумгьа алгьаракьтада эки ньгерин тоьшгендиле. Аланы терсликери болмагьанларын да айтыргьа тийишдиле. Бирине банка тьлеген ачасьы заманында жетмегени ючюн пени коьшуп тьбегенди. Банк а аны алыргьа коллектор организацияга эркин эттениди. Экинчиси уа кассир налог ачаны тьлегенин компьютерге кийиргизе унутханы ючюн борчу болгьанды. Алай тьлеуге кьалгьанын юсюнден а ол юч-т^рт жыл озгьан-бери сора керелген кьен зат билгенди. Коллекторла алгьа, аланы жуукь-теньгерине, ол санда манга да, кече-кюн деп кьарамай, иги кьеск заманын сьлешпей тургьандыла.

Насыпга, терс болмагьанларына жьргизе эдиле. Коллекторла бля адам кесин кьалай жьюрю-түрге керекди, аладан кьоркьук, ачасьындан кьур кьаьлмазча не этерге тийишдиси, аны юсюнден бизге юрист Азамат Тохьов айтханды. Коллектор организацияла Россиде ишлеп башагьаны алай

кьеп болмагьанды, бу сынан бизге конбатыш кьыралалдан келгенди. Ол сьз борчланы жькьуьчу деп кььчюрюлдө. Бу усталык жылдан-жылга бегирек излениди, нек дегенде керек айтгьанын, алай тьлемей кьуйгьанын да саны ьсе барды.

Алай бля коллекторла сьлешип башагьан эселе, бу жорукьга эсе бурургьа тийишдиси. Ала гьа ала кене да тынчанда магьга эркин болгьандыла, алай бьсагьатдагы закондогьтвьствога кьере ишчи кьилде - 08.00 - 22.00 эси сому бля байрам кьилде 09.00 - 20.00 сагьата сьлешалыкьыдыла. Бьютюлдеде законда алгьа кюнне алгьа чек салынмайды, алай Кьырал Дума жьрады проекте кьайратты. Ол скабы кьорьсе, ала кюнне - бир, ькьыгьга - юч юзма арга юч керден кьеп сьлешалыкь тьбойлду.

Сабийден ауурлукьлары болгьан тишьюрулагьа, 1,5 жыллары толмагьан балалагьа кьарган аналагьа, 70 жылдан абзидан адамлагьа, бьлнчянда кьеслери бля кьаргьа ала гьа сьлешире жарьрак тьюйдю.

«Мени баш кьайгьыруум - табийгьатыбыз адамлагьа заран келтирмез амаланы табыду»

Республикабыздан тышндан да белгиле илмуланы кьайгьа Керимланы Абдулах экспедиция бля Памирде болуп, СССР-ни бек биик таууну - пик Коммунизмань (Таджикистан) тьпесине (7495 м.) эки ньгерин айтхылык альпинисте эм аллимле Нурис Урумбаев эм Борис Струков бля бирге ьрлегенди. Бу тауу башында кьардан ол улл провала алгьаны бьйл ьвгуст-да 35 жыл толгьан эсе да, ол бьогюн да дунияда рекорда саналады. Нек дегенде андан бийикде алыкьа алай затны киши мажармагьанды.

Илмуну сейрлик бьлмонон айнаытугьа кьыркь жыл чакьлы заманын ичинде кьыйын сала, жьюдден аслам иш басмагьанды. Эки уллу монографияны эм «Слобод активизацин льдсоборьшукь арозоль» деген патенти (1937-ь асторуду. Биз, анга тоьтө, алимлик жьолун эм бирси затланы юсюнден ушакь этгенбиз. -Абдулах, тьрели соруу: гьлациологияны сайларгьа сизни не зат кьелдендиреги?»

Таула, чьранла бля байламлы иште тапканын бьлн, тамата кььсындыгьышымдан келген болур. Мен Лашкутаны школунда окугьан кезуимде Азрет-Алий белгиле альпинист эди. Ол СССР-ни чемпион болгьанды. Аны теньгери бля халпарларына тынгьай, кьеп кере сагьышланганла. Табийгьатха соимеклимиз да алай бля керек баргьанды. Университетибизни физика-математика бьлмонон студенти болгьанында да итингенме бу илмугьа. Аны себепли Бийик тау гьеофизика институту «Чегет» станциясында сынама бардырып, диплом ишими аны бля байламлы жазгьанма. Анда кьар тил тауду кесин кьалай жьорюттенин, Бегире э эрий барса аны тьтучьлугьу кьалай тьорпнгенин тинтеним.

Адамны мураты бир кюнне толуп кьаламьды. Аны айтханым, вузну тауусуп, кесим окугьан школда беш жылны устаз болуп ишленгенимден сора келгениме ьгарьда сагьыньлган институтха. Анда буз кьалай кьуралгьанын юсюнден разгьтлени тинтип башалма.

Пик «Терс-Кьоп» деген станцияда инженер болуп тургьанлай, аспирантурагьа киреме. Илму башчым академик Залиханланы Михаил диссертацияга тема да береди. Кьарда, бузда химия элементе кьеслени кьалай жьорюттенин, эриселе суугьа кьалай тоьшгенин ачкьылап, 1938 жьлда Москвада СССР-ни Илму Академиясыны География институтунда илму ишми коруруламь.

Белгилесича, бьйл хьауа болумла бирде жауунары, бирде уа кьызыулугьу бля алчьтыр керекли кьоьмагьандыла. Ол адамлагьа угьай, табийгьатын кесине да кьыйнады. Сиз профессионална не дерге болукьсуз аны юсюнден?

«Кьайда да, не да мардыса бля болса, ажай да, игиди. Бьсагьатда Тьрнеуьзда ьрхы келгенди. Ол а кьеп коньлени ичинде кьызыулукь кьысханьны хатагьанданды. Бьлемисиз, башлары ачык чьрандан сора да, тьпелери жабылп тургьанла бардыла. Алада уа кьар, буз да исиде эрип жьыйлады. Сора, бу болгьаныча, ьзы бля кьаты жаунала жьсаула, суу ьзыгьыры, ташны да кьобьра барды. Алай бля ьрхы келирге кьоркьук чьгьады.

Абдулах, тьрели соруу: гьлациологияны сайларгьа сизни не зат кьелдендиреги?»

Багьа бичлу Саугьала бля ьрызлыкь кьагьытла

Кьеп болмай Шимал Кавказьны МРСК-сыны филиалыны - «Кабалкьнегьор» компанияны таматасыны кьы кулугьун толтургьан Олег Калинин «Жайрап-нучьгьа айтайкь» деген конуркьса кьатышханланы алгьышгьанды, деп билдирдиле ведомствонун прес-службьсындан.

Ол кон эришулени республика кесегинде хорьлананлагьа компаниян таматасы Юрий Зайцевни атандан жаш адамлагьа саугьала бля ьрызлыкь кьагьытла берилгенди. Абзандарькланы ара-шкьа тьри кьаргьа ала гьа фантазиясы ючюн» КьМКЬУ-ну предприятия ланы энгеро кьуч бля жалчьтуу факультетини выпускниги Айдул Тагьагьова, «Таматга кьере кьол бил ишленген эм иги сурат-деген номинацияда аны биргисине окугьан Анатолий Шукьов эм игилеге саналгьандыла. Школчудан а Нальчикни 5-чи номерли школун бьшенин классындан эгизле Илон бля Элина Этуевава эм аланы теньгери Дамир Керевос биринчине болгьандыла. Жаш адамлагьа деп «Кабалкьнегьор» бьлмоньнде эскурсун да кьура гьа аны. Аны чькьперинде оператив-диспетчер службаны иши бля

Кьоркьуусулукьну дерсине уа ала то кьурган адамга биринчине бошлукь этерге эмда сакь болурга юьренгендиле. Кыонкьыла «Гоша» деген тренажьрда бардырылган мастер-классна артыкьда бек жаратхандыла. Бу усталыкьга тоьшюрнор энергетиклени кимилерин эм башча затларын да кийин кьегендиле. Бизни корр.

«Мени баш кыайгырыуум - табийгыатыбыз адамлазга заран келтирмез амалланы табыуу»

Ахыры. Алпы 3-чо бетлеби.
Барыбыз да белибиз, тузу суучюн жер юсюнде тааруула да ачылгандыла. Шендо ол жетишпей, кытылык сынаган жерле аз тойлоодо. Бизде болум кылайды деп айталыкчысы?
Кылайды да, кылайды да аны аян жюрюктөргө кереклисин адамла унутмасала тоздо. Хау, биз аллай бир кытылык да сынамайбыз. Болсада өзбюзонго кылай овок эсек да, келир төлөпөгө да алай кыайгырылса тиийлигибиз. Шендо тау тиределе суу кепдо. Тазалык жаны бла да тапды.
Езирек жерледе ол асламысында жер тобуенде алында. Кеси да кирлеип башлаганды деп айталыкчысы. Бир-бир жерде А, В гепатит да барды. Аны себепли тау жерини сууларын эс бургура, аны тазалыгын сакларга керекбиз. Нек дегенде суу ол жашуу кесиди.
РАН-ны КьМР-де илму арасыны география бөлүмүне ити кесини башчылык этип тургандысы. Ол кезиу сизге не бла магыналыды?
-Бу фундадел асламысында фундаментальный ил-

мулга берирек эс бурлулады. Биз бардырган тау табийгыатда химия вешетовланы төгерек айланылары кылай болганылар билгире онг бергенди.
Сынамланы көбюзонде Бахсан ауузунда, Минги тау тиределе бардырганбыз. Кзырны эм буу пробалары тауны топ жанында теспине дери алынгандыла. Не кыдар бийикке чыга барсанг, хауа, кыар, буз да ол кыдар таза болганылар кересе.
Биз юнчюно КьМР-де Бийик тау геофика институту да илму кзулукчуусу. Алимлик жолугузу алып айтаск, мында ары кыалай муратларыгыз бардыла?
-Бусыгата да алгыдан башлаган ишми бла кореше. Тауланы, табийганы онгарын осозме. Ала адамга кыркыуу келтирмеца амаллазга кыайгырмаз. Шендо рекреацияга улус эс бургулганы себепли ол жаны бла да ишпейме.
Алай да, заманын оздургына. Болсада доктор дисертация кыорулар муратда. Аслам ишми барды, аланы бирге жыйшдырырга, бирги төлөпө да кыайр-

лалырына өзгөргө кереди. Сиз вертолёттон карап окуяны кзырны кыалын-кыалын айтп бералган профессионалсыз. Бугый ичине кирип ишлей турган сурагыгызыны көргөнимде, бу адам кыоркмаймыды деген сагыш билегенди.
-Кертиди, таула адамланы кесирине тарханлыкыга, алада уллу кыркыуу да сакыланды. Юлгюге Памири окулна келтирейим. Хау, жыла бла кысымга буз да тура эдим, нөгерлериме, билгимме да ашынганым. Алай бир кезиуде жорегиме адирлыкке келгенин а жашырмаймай.
Ол заманда сабийле ючюсо да ууак эдиле. Ююде бармазыма ырызлыккылар да филоргенди. Алай окурмаймай. Аны сейирлиги да болмаз, нек дегенде бююнлюкде Эвересте, Гималайлазга да чыгадыла. Алай а ары онбир юнчюно жауу барырга керек эди, арта да вертолёт бла. Емиюрле иш жарыкк, кыуаанды иш болганы осе, тик Коммунизмазга бергениме анга санайма. Агыгын тауга тийсе, саклыкны унутма, деген сөзле да хар заманда эсимдедиле.

Остаида Кармадон сууу башында дунияга белгилеи Колка чыран тепенгиде ары барганым, андан буз көсөкледен, суудан пробала алып тинтеним да алимлик жолуу сейр контеридиле. Мында химия элементлени кеплюго ачыкланган эди. Он жер тебуу, вулкан бла байланы болганды. Ары бир жыл озганындан сора келгенибиз да, тауны кыайгырысындан тыюун чыга тура эди.
Гляциология – ол бек сейир илмуу. Белгиле алим Станислав Колесник алай айтканды: «Битеу чыралда да бирча жашайдыла, өлген а кесирине этедиле». Кертиди, ала тоз да жанлары болган затлачадыла. Чыраланы башында аз зриген наза зрирген жерлеринде, ичкерине тошюн, кыат-кыат болуп турган кыардан пробала алсанг, билемисиз, алада кыалай бир информация сакыланды. Кыар да, буз да табийганы халин терен, топусунай ачыкларыга, агыгыгыга болушуды. Биз а, ол оюуп башгыныны, аны жаларына кыайгырырга борчубуз.
Ушакны **МОКЪАЛАНЫ Зуура** бардырганды.

Митинг

Юнчюно сентябрьде Чегем муниципал районуну Култура юйюне алпында терроризмге кыолларандан ачуулу эмда ажылды жоулуганланы эсгерген митинг бардырылганды. «Терроризм ол зорлук, сыйсыз ишледен бириди. Биз барыбыз да аны кыурутурга керекбиз. Аны а бир болсак эталыкчыбыз» - дегенди жержерли самоуправление советни башчысы Хасанш Оджиев.

Терроризмге налат бергендиле

Терроризмге кыажу сюелирге кереклисин, аны кыююзюноюн, ислам диннге аны бир тюрлю кыатышы болмаганын районну администрациясыны башчысыны орунбары, билим беруу управлениасыны таматасы Жанна Аришшева, ОМВДсыны участковыйлерини башчысы Ахмед Березгов эм ветеранларыны зоветини таматасы Борис Аришшев айткандыла. Ала битеу да кыралыбызда халкылары намысларын билм беруу управленианы келечилери, эплени башчылары, школланы директорлары да кыатышандыла.
Митинг бир минут шол сюелиу бла бошалганды. Окыучула а ажылды жоулуганлазга жоралап, кеге шарла жибергенди. Экинчи сентябрьде советини келечилери да кесирине тенглирин терроризмге кыажу турруга чакыргандыла. Ала ол аман иште алданмай барырга кереклерин айткандыла.
Дагыда митингге Чегем муниципал районну администрациясыны башчысы Артур Текушев, **БАЙТУУГАНЛАНЫ Исмаилов,** Сурапланы **ЭЛИНА КЯРОВА** алганды.

Эришүүлө Кызынып кюрешгендиле

Бу кюндеде Нальчикни 23-чо номерли орта школуну стадионунда «Миллет оюнла» деген спорт эришүүлө болгандыла. Аны а КьМР-ни Правительствосууну «Миллетте арды халлааны игилендирүү эмда КьМР-ни халкыларыны маданиятларын студентлери бла башча башча школланы окуучулары да келген эдиле.
Сабийле кыайсы оюнланы сыйоп сайлаганыларна кере билгире болукуду миллетти кыалай болганын деп бошдан айтпмайды. Хар халкыны да кесини энчи культурасы айнытуу» деген проектини келгендинде кыайрачый малкыр жаш телюно айнууна себеплик этген «Эльбрусид» фонд бардырганды.
Эришүүлө кытыштыр-гыла 14-25 жылы толгын хар ким да эркин эди. Ары, каниулуга да кыаламаганыла, көп вузаланы барды, ол а не заманда да солгонгын турды. Кавказда жашаганы а не тюрлю тутушулазга да уста болгандыла. Аны себепли биз бююн оюулагы энци эс бурганбыз, - дегенди тобюшюн алында «Эльбрусид» фонду таматасы Аналаны Марат.
Бизы бла а КьМР-ни Жамуат палатасыны келениси Александр Кочесокону да бирге жаруу этгенди. Андан сора кыол тутушуу, алан - билек, жик тартуу, гирыны кетюрюу, таш сызую жаны бла эришүүлө бардырылгандыла. Ала-ны хар бирини да кыалай

маганагы болганын, не себеп бла кыураганыны юсюенде да энчи айткандыла. Жаш адамла а оюнланы жаратханларын, кесирини кыуруларын сынарга да иги амал болганын сагынгандыла. Болган затланы жаратып, командазла кыураганы оюнгенде да аз тюрлю эдиле. Аны себепли иги кесек кыууру бар эди.
Кыурууу жашларыбыз кеп болсада да, ахырында эм кючлю командаланы сайлагандыла. Аны себепли биринчиге «Талуу» эм 23-чо школ чыгыкандыла. Экинчиге «Школа бокса» тийиш болганды, ючюнчю жерни а «Молодежний центр» алганды. Битеу эришүүлөге кыатышанлазга а жери ырызлыктын айтканды, кубокла, грамотала бла саугалаганды.
ТЕМУКУЛАНЫ Аминат.

ДУНИЯНЫ ЧЕМПИОНАТЫ Команда артына нек кетди?

Озган ыныкыла Парижде тутушудан дунияны чемпионаты бардырылганды. Россейни жыйымдык командасы аны бек осал кыюмюда бла бошоганды. Анда бизникиле 24 ауурлук категорияда жаланда бешшер «кюмюш» бла «доммак» алгандыла. 1954 жылдан бери команда былпай эсепле бир да болдураганды.
Спортну бу тюрлюсюенгени бек уллу жарыштары а командианы бичрини номери, Олимпиада оюнлада хорлауевни озган жылны чемпиону америкалы Кайл Снайдерге хорлатканы эди. Болсада жалтанан ол тапканды кесинде кыуру Россейлиледен «алтынсыз» кыалганыны ючюн кечгинлик тилерге. Ол алгырактада 97 килограмм ауурлукка кечген эди. Эришүүлө да ол жангы категорияда чыгыканды.
Россейни Спорт тутушудан федерациясыны таматасы Михаил Мамияшвили бу кюнде берген интервьюларыны биринде командианы былпай чемпионаты бир да болмаганын чертгенди.
Бу жол чемпионатда эришүүлө командианы санына Кыабарты-Малкыран спортчу тошмегенди. Болсада кыошу республикаларыбызны келечилери а кыатышандыла.
Команданы былпай тагысы чемпионат етдюргөнни сыйлауу тренере баш насийаткы Дзамболат

Тедееден кыргенди. Сөз ючюн, белгиле гөжөф Дагыстанны командасыны баш тренери Саид Сажидов да кесини интервьюларыны биринде: «Тедеев миллетчиди эм бир заманда айтхан сөзюне табылмайды», - дегенди. «Бу кыагы бла байланы социал сетельде «Тедеев, кет!» деген флешмооб да башланганды. Тутушуну сыйгенини а жыйымдык командианы баш тренери: «Бу турнир бизге алай маганагы тыюун эди», - деген сөзлери бютон да чамландыргандыла.
Басмазга **ТАПКАСХАНЛАНЫ Аминат** азырлаганды. Сурат Интернеттен алынганды.

Огурулулук Ачыгганлазга себеп болгандыла

Машинада бара турган ата, ана эмда аланы акылыбалык болмаган ю сабийлери Нальчикде аварияга тошгенди. Юнор башчы аны алына келе турган машинага жол бермей, аны бла кыатышканды. Андан сора багыу учреждениага эр кичи, аны юй бийеси, оночюлык эмда жетижыллык жашлары, аладан сора да, жарымжыллык кызычылары ауур жаралары бла тошюн, эс жыймай иги кесинде дери тургандыла.
Автоинспекторла бие бюгерле жолда ачыгганлазга кыан керек болганыны юсюенде билдируу этгенди. Олсагыат онап бла инсанла, ара шахарыбызны полициялары да болушукту өзгөргө хазыр болганыларын айткандыла. Энци алмайлык кызычык экине келгенди, аны хали тапды, авиалары алыкта да кыатышканды.
Автоинспекторла бу ишге уллу кеплюк өзгөргөнгө жорек ырызлыклары бириндирейди, юнор а не кыдар теркагыны юсюне болурун сыйгенилерин айткандыла. Дед билдиргендиле бизге ГИБДД-ни прес-спикериндэн.

Марият **АДИПОВА**. СУРАТДА: автоинспектор аварияга тошгенде кыан береди.

ЭНЧИ ОЮМ Фанатланы акыллары бөлүнюпдю

Тохташхан халны ахшы болумга тереуу, мени оюмуна кере, артык тоз да болмаз. Алай бир-бир кезиуде а классын-дан айырлыгыгын бек келеди...
Юг зонада экинчи дивизиону битеу да беш туру болганды. Бирле бешшер, башхала а Волгоградны «Ротор» командасын оюндан чыгарганлары себепли жаланда төртшор кере тобешип кыалганды. Кертиди, былдай да ким нечча ойнагы-аныны юсюенде терен оюунун да жибермеген эсе, ол алычланы санын-да нек тоюлдоюу? - деген соруу. Энци кесигиз акылларын бөледи. Аны себепли айттырга да керек болур, эштата.
Бизни командада тохташхан халны да барды кесини игилиги - ол алыкына бир кере да хорлатмаганды. Юг зонаны тогуз футбол клубу биришер кере кытыдыргандыла, башхалары а андан да кепт. Нальчикчиле онон майдаана бир топ урмаганыла хазна кетмегенди. Алайды да, эспас этчердаз алазга.
Ма былайда туады: «Бизни команда, «Афипсге» кыараганды. Он оюунун да жибермеген эсе, ол алычланы санын-да нек тоюлдоюу? - деген соруу. Энци кесигиз сагыш эттигиз, керемиди аны юсюенде айттыргыга огьесе угаймый! Иш а быллайды: юч очулолу системемга кечгенини оюунун тенг бошалыууну «багысы» да алай бир энишге тошгенди. Бизни команда да ала асламында. Жыл мында алгач Футболду миллет лига-сында тенг ойнау марадан кеп болса, ол энчи бола эди. Бусыгата да алай кичи оюн - эки очко, бир кере хорлатп, экинчисин кытысан а, юч очко кыюлу болса. Ол аман тоюлдоюу!
Дагыда былай да магана беричи бир зат. Жыл мында ол биз нальчикчиле бийик классы турнирледе матчыларыны кыюуну «0:0» бла бошоп тургандыла. Он сагыт окуна ара шахарыбызны ЦСКА клубуну оюнуучулары бизни голкиперибиз Антон Антиповха «көз саладыла». Бусыгата да а спартакчыла хар матчда бир «дежурный» топу жибердиле. Алай бла бешден ючюсюнде очокун эс этеди.
Багда айтылган оюмла тренерлени штабы ишлейди демектик тоюлдоюу. Кертиди, ала да керешедиле. Болсада статистика а «коруулауда» сак болурун излейди.
Виктор ШЕКЕМОВ.

УЧРЕДИТЕЛҮЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ Ж.Ж.
РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору орунбары), ЖАНГУРАЛАНЫ Нахабат (баш редактору орунбары), ТОКЪЫЛАНЫ Борис (жууаплы секретары), МОКЪАЛАНЫ Зуура (белюнюп редактору), ТИКАЛАНЫ Фатима (белюнюп редактору).
ТЕЛЕФОНЛА:
Редактору чиримайы: 42-63-01.
Баш редактору орунбарлары: 42-38-21, 40-04-82.
Жууаплы секретары: 42-66-85.
Секретариат: 40-93-62, Корресптор - 42-63-52.
РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛЮМЛЕРИ:
Политика эм право - 42-24-02, 42-67-68.
Экономика - 42-66-73.
Култура - 42-66-76.
Социал ишсе - 42-75-82, 40-59-18.
Курортта, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71.
Окуучууна бла байланыкыла жюрюктөу эм жазылуу - 42-37-94.
Эчи корреспондент - 42-68-72, Тилмачла - 40-28-97.
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторга бие кыгыт жорюгтөймөн.
Кыог жазмазга речениа этилмейди эм ала артка кыайрамайдыла.
Газетте басылганы материалда айтылган оюмла редакцияны бек кепингесе болукуду. Алада айтылган хар зат ючюн.
Россей Федерациясы Басманы юсюенде законуа тийишлесица материалды авторлары кесирини жуушылдыла.
Редакция авторлардан 400 гезет тизгенден (машина бла жазылган 5-6 бет) кепини алууду.
Газетте Басманы эм асламы информацияны эркинликери кыурулуу жаны бла Кыабарты-Малсар регион инспекциада 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.
Регистрация номер - ПИ № ТУ07-00118. Ишкесе - 51532

Газетни басмазга КьМР-ни Басма эмда асламы коммуникация жаны бла кыурап комитетини компьютер службагы хазыр этгенди.
Газет «Тетраграф» ООО-ну тинорфиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин агы проспект, 33.
Газетин исерине тапдыруу юнчю КьМР-ни почта сызыны федералый Управлениага жуушылды.
Телефонла: 76-01-28, 76-01-10.
Газетлени ронинага салгы юнчю КьМР-ни «Успешная» акционер обществову жуушылды.
Телефон: 42-49-34

Номерге графинге керне 19,00 сагытта кыол салынады. 20,00 сагытта кыол салынады.
ГАЗЕТНИ НОМЕРИНИ ЧЫГАРЫЛГАНЫ:
Курданланы Сулейман - джурный редактору;
Кертчеланы Зульфия - жууаплы секретарыны орунбары;
Зезаланы Лидя - (1, 2-чи бетле);
Селкяны Валентина - (3,4-чо бетле) - корректорла.
Тиражи 2100 экз. Заказ № 1113
Багытасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ БЕТАЛЫК АНДРЕС:
360000, Нальчик шахар, Ленин агы проспект, 5.
электрон почта: elbor_50@mail.ru